

hvad jeg for mit Vedkommende kunde have Lyst til at sige med Hensyn til de Spørgsmaal vedrørende Retsreformen, som ere Landsting og Folketing imellem. Jeg skal kun udtale, at jeg ifølge min borgerlige Stilling som Forhørsdommer er tilbøjelig til at se noget mindre kritisk paa den nuværende kriminelle Retspleje, end det ellers her sker. Jeg erkender, der er Mangler, der bør afhjælpes, men jeg er heller ikke blind for, at den kriminelle Retspleje overhovedet er noget, som under enhver Form vil frembyde store Vanskeligheder. Fejltagelser kunne ikke undgaa; der vil finde Fejltagelser Sted efter det nuværende System, hvor man væsentlig dømmer efter egen Tilstaaelse; og der vil finde Fejltagelser, skæbnsvangre Fejltagelser, Sted, naar man væsentlig skal dømme efter Indicier.

Spørgsmaalet om Eden og Religionsfriheden er et af dem, der interessere mig i høj Grad. Den Gang, Spandet fremkom med sit Forslag om Trosfrihed, i 1850, var der deri en Bestemmelse om, at der skulde være Adgang for Personer, der ikke hører til noget anerkendt Trossamfund, til med samme Virkning som Ed at afgive en Forsikring ved alt, hvad der var Personen helligt og dyrebart, altsaa en saadan Form for Bevidnelse eller Løfte, som en Person, der er blottet for religiøse Forudsætninger, uden at komme i Strid med sin Samvittighed, kunde aflægge. Det er ganske nødvendigt, at dette Spørgsmaal bliver løst, og det, hvad enten Retsreformen bliver gennemført eller ej. Det kunde være et Spørgsmaal, om der ikke kunde være Grund til at pille det ud som et særskilt Lovforslag. Det er jo saaledes, at Retsreformen nødig burde strande paa det, og løses skal det, ogsaa uden Hensyn til Retsreformen, og det kunde maaske da gøres ved en særskilt Lov.

Jeg skal indskrænke mig hertil, idet jeg til Slutning kun skal udtale Haabet om, at det maa lykkes os at faa en Retspleje, som Befolkningen kan blive glad ved. Jeg faar ofte, naar jeg spørger en eller anden af mine ærede Kolleger om, hvad de mene om Sagen, det Svar: Ja, det maa de Herrer Jurister afgøre! Men det er dog virkelig nødvendigt, at de ærede Lægmænd ogsaa for deres Vedkommende danne sig et personligt Skøn, ikke om de mange tekniske Detailler, men om de almindelige Grundsætninger i Lovforslaget. Jeg tvivler i øvrigt heller ikke om, at de have dannet sig et saadant, men det er ganske vist lidt vanskeligt, naar man ban-

ker paa hos dem, at faa noget at høre derom.

Høgsbro: Der er sikkert ikke saa lidt tiltalende i de Tanker, det ærede Medlem fremkom med. Jeg vil i alt Fald ikke bestride, at der kunde vindes Fordele paa de Punkter, han paapegede, ud over dem, som allerede følge af Lovforslaget, saaledes som det nu er affattet, og jeg vil ogsaa udtale, at jeg som *Sagfører* — det ærede Medlem sigtede jo paa adskillige Punkter til Sagførerne og ventede Modstand fra deres Side — ikke har det allermindeste imod de Reformønsker, han fremsatte. At Gældsinddrivelse bliver saa let og hurtig og billig som mulig er noget, jeg ikke — og vistnok yderst faa Sagførere — vilde have det mindste imod. Naar det ærede Medlem der særlig henviste til, at man burde indføre den Ordning, at Befolkningen kunde henvende sig paa Retskontorerne og der uden Betaling faa udfærdiget baade Klager og Stævninger, saa er jeg ogsaa fuldstændig enig med ham deri, og jeg vil sige, at Grunden til, at det ærede Medlem nu paakalder *Lovgivningsmagtens* Bistand til at faa denne Lettelse indført, jo maa søges hos Dommerne og ikke hos Sagførerne. Thi det er allerede nu gældende Ret ifølge Frederik den Sjettes Lovgivning, som det ærede Medlem citerede, Forordningen af 6. August 1824, at en saadan Klage og Stævning skal udfærdiges af Dommeren for ingen Ting. Maa jeg faa Lov at citere Bestemmelsen i § 1 i Forordningen af 6. August 1824 om smaa Gældssager, det vil sige Gældssager under 200 Kr. Det hedder der: Det skal „ikke være nødvendigt, at der udtages formelig Stævning, men Dommeren haver, paa Klagerens mundtlige eller skriftlige Andragende og efter at denne har godtgjort, at Lovgivningen om Forligsvæsenet er efterkommet, at udstede en Indkaldelse, som indeholder Parternes Navne, Forordningens Beskaffenhed og Størrelse“ o. s. v. Det skal Dommeren gøre, det gælder altsaa nu. Nu spørger jeg: hvem er saa Skyld i, at Parterne ikke allerede nu kunne faa disse Ting udfærdigede gratis paa Retskontorerne. Det er Dommerne og ikke vi Sagførere. Der er altsaa et Punkt, hvor Underdommerne ikke behøve at afvente Retsreformens Gennemførelse, men straks kunne tage fat paa Indførelse af denne betydningsfulde Reform, som det ærede Medlem anser den for at være. Fra Sagførernes Side vil der sikkert ikke møde nogen som helst Modstand, men Sagen er